

معرفی الگوی تدریس اعضای تیم

یادگیری از طریق همیاری از طرف (جان دیویی) مطرح شد که یکی از بحث های دائمی در آموزش است. اساس روش تدریس مبتنی بر همیاری، همیاری در یادگیری است پژوهشگران حوزه روش تدریس مبتنی بر همیاری بر این باورند که یادگیری یک فرآیند اجتماعی است و فعالیت های یادگیری برای رسیدن به مرحله تولید اندیشه و اطلاعات حیاتی است.

این نوع یادگیری مسئولیت را بر دوش دانش آموزان قرار می دهد و آنان را در فرآیند یادگیری درگیر می نماید. پایه و اساس یادگیری از طریق همیاری تشکیل تیم های یادگیری است. (این روش سبب جلوگیری از گوشه گیری، از خود بیگانگی، بی هدفی و نارا حت بودن در فعالیت های جمعی میگردد و سبب بالا رفتن حس اعتماد به نفس شده و روابط بین فردی دانش آموزان را بهبود می بخشد).

در این روش از دانش آموزان انتظار می رود، با یکدیگر به تعامل و تشریک مساعی پرداخته، پیشرفت تحصیلی و مسئولیت یادگیری یکدیگر را بر عهده گیرند. دانش آموزان هم به نوبه خود انتظار دارند گروهی را که در آن فعالیت می کنند به موفقیت دست یابد و افرادی که در گروه شرکت می جویند به هر طریقی گروه را در دستیابی به موفقیت یاری رسانند. روش تدریس همیاری برای آموزش دروس گوناگون با موضوعات درسی متفاوت، مناسب است. دروسی که محتوا و مسائل موضوعی یا نظری دارند از طریق روش همیاری قابل تدریس اند. روش های مختلفی برای یادگیری از طریق همیاری وجود دارد که در اینجا به یکی از آنها یعنی روش تدریس اعضا تیم که کاربرد بیشتری در تدریس دارد، می پردازیم.

«روش تدریس اعضای تیم» بر دو فرضیه استوار است:

اولین فرضیه این است که هر یک از شرکت کنندگان، قسمت متفاوتی از موضوع درس را که قرار است همه یاد بگیرند می خواند.

دومین فرضیه این است که هر فراگیر می تواند به اعضای تیم خود درس بدهد بنابراین هر عضو هم به عنوان معلم و هم به عنوان شاگرد عمل می کند.

در این الگو به جای اینکه ابتدا معلم تدریس کند، فراگیران این نقش معلم را ایفا میکنند و تدریس توسط (اعضای تیم فراگیران) انجام می شود و پس از آن معلم توضیحات ضروری و تکمیلی را برای آنان ارائه میدهد، به همین جهت این الگو را «تدریس اعضای تیم» نام نهاده اند.

مراحل اجرای طرح تدریس اعضای تیم

*** مرحله اول: آمادگی فردی**

فعالیت معلم:

- گروه بندی دانش آموزان در گروه های ۵-۴ نفری و اختصاص شماره های ۱، ۲، ۳، ۴ و... به گروه ها
- تدوین قوانینی که گروه ها ملزم به رعایت آنها هستند. مانند: یلدا داشت برداری، بحث و گفتگو به طور آهسته، زمان بندی هر مرحله و ...
- تقسیم متن درس به بخش های مستقل و تقریباً مساوی
- تعیین یک بخش از موضوع جهت مطالعه ی فردی برای هر فراگیر

فعالیت دانش آموزان:

- مطالعه بخش اختصاص داده شده به هر شماره به صورت فردی
- یادداشت برداری و خلاصه نویسی متن اختصاصی

*** مرحله ی دوم: کار تیمی**

فعالیت معلم:

- هدایت دانش آموزان برای حضور در گروه های جدید
- کنترل کلاس و برقراری آرامش
- نظارت بر اجرای فعالیت های گروه ها

فعالیت دانش آموزان:

- تشکیل گروه های هم شماره
- تدریس هر یک از دانش آموزان برای اعضای گروه جدید
- بحث و تبادل نظر بین اعضای تیم جدید و نتیجه گیری
- تشکیل گروه های اولیه (برگشت به گروه اولیه)
- تدریس قسمت های مختلف برای گروه

*** مرحله ی سوم: آزمون**

فعالیت معلم:

- طراحی سوالات آزمون
- ارائه سوالات و برگزاری آزمون
- تعیین زمان مناسب برای پاسخگویی به سوالات

- ارائه کلید سوالات
 - ارزیابی از تدریس در گروه ها
- فعالیت دانش آموزان:**
- پاسخگویی به سوالات طراحی شده
 - تصحیح پاسخ نامه خود(خود ارزیابی)
 - محاسبه و معدل گیری از نمرات فردی و گروهی

*** مرحله ی چهارم -نقد و بررسی**

فعالیت معلم:

- بررسی وضعیت نمرات فردی و گروهی دانش آموزان
- کمک به گروه ها برای پیدا کردن مشکلات اعضای گروه و رفع آنها

فعالیت دانش آموزان:

- بررسی وضعیت نمرات فردی و گروهی خود
- برطرف نمودن مشکلات احتمالی خود و یا اعضای گروه در ارتباط با قسمت های مختلف درس
- نقد و بررسی اجرای اعضای تیم

*** مرحله ی پنجم -جمع بندی**

فعالیت معلم:

- انتخاب یک نفر از هر گروه به صورت تصادفی یا انتخابی برای تدریس قسمت های مختلف
- هدایت و رهبری بحث گروهی
- اختصاص فرصت کافی برای پرسش و پاسخ
- ارائه ی توضیحات تکمیلی

فعالیت دانش آموزان:

- تدریس توسط دانش آموزان منتخب یا داوطلب برای کلاس
- پرسش و بحث گروهی

نمونه تدریس تاریخ پایه ی اول

موضوع :انسان های اولیه چگونه می زیستند؟

مرحله اول:

گروه بندی تیمی با هدایت و راهنمایی معلم و تقسیم متن درس به بین اعضای گروه ها.

شماره گروه	شماره ۱	شماره ۲	شماره ۳	شماره ۴
الف	زندگی کوچ نشینی	شغل کوچ نشینان	جامعه ی کوچ نشینان	روزخانه ها روی می آورند
ب				زندگی به کنار
ج				کوچ نشینان برای
د				
هـ				

قسمت اول برای نفرات اول قسمت دوم برای نفرات دوم هر گروه و... هر یک از افراد به صورت انفرادی به مطالعه ی متن مربوط به خود می پردازند و خود را برای تدریس به دیگران آماده می کنند. نمودارها، نقشه ها و تصاویر کتاب در تدریس به او کمک میکند. در این روش معلم نقش راهنما را داشته و فقط سوالات مربوط به متن درس را تهیه نموده و در اختیار فراگیران قرار می دهد تا نمرات فردی و تیمی از نتایج آن به دست آید.

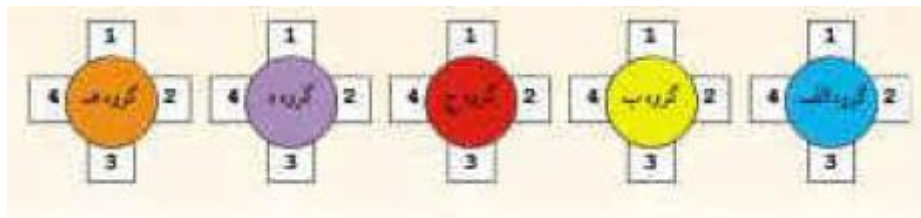
مرحله ی دوم:

شماره 1 همه گروه ها که متنی مشابه داشتند دور هم جمع شده و قسمت اول درس را به طور تخصصی برای هم توضیح داده و به بحث و تبادل نظر می پردازند و به همین ترتیب شماره های بعدی 2 و 3 و 4 و معلم نیز مشکلات احتمالی آنها را برطرف می نماید.

مرحله ی سوم:

مرحله سوم بازگشت اعضا به گروه های قبلی و توضیح و تدریس هر یک از مباحث برای دیگر اعضا براساس تقدم و تأخر و رسیدن به مفهوم کلی درس

شکل بالا هر یک از گروه های پنج گانه را در گروه خود نمایش می دهد.

در پایان مرحله ی سوم به سوالات فردی و تیمی (گروهی) توسط فراگیران پاسخ داده شده و نمرات فردی تیمی استخراج می شود.

راهنماها و توصیه ها

- ❖ هنگام تشکیل گروه باید سعی شود شاگردان قوی با شاگردان ضعیف در یک گروه قرار گیرند.
- ❖ تعداد اعضای تیم باید براساس بخش های تقسیم شده موضوع درس، تعیین شود.
- ❖ محتوا و متن درس انتخابی برای فراگیران قابل فهم و درک باشد تدریس هایی که متن آن ها دارای لغات و اصطلاحات پیچیده و مشکل است، با این الگو کارآیی چندانی ندارد.
- ❖ حتی المقدور متن درس قابل تقسیم به چند قسمت مساوی باشد.
- ❖ مطالب هر قسمت مستقل از یکدیگر باشد متن هایی که مطالب آن ها کاملاً با یکدیگر مربوط و پیوسته است با این الگو کارآیی چندانی ندارد.
- ❖ در طراحی سوالات آزمون بهتر است از سوالات کوتاه پاسخ و یا عینی (به ویژه صحیح و غلط) استفاده شود و آزمون از تمام فراگیران به عمل آید.
- ❖ در صورتی که در کلاس های پرجمعیت و کوچک از این روش استفاده می کنید، میتوان مرحله ی دوم (تشکیل گروه هم شماره را حذف نمایید.
- ❖ در صورتی که وقت کافی در اختیار ندارید می توانید از اجرای آزمون و نقد و بررسی خودداری کرده و فقط به مرحله ی جمع بندی اکتفا کنید.
- ❖ الگوی تدریس اعضای تیم برای دروس تعلیمات دینی، مطالعات اجتماعی، تاریخ و ادبیات فارسی کارآیی بیشتری دارد و دروس علوم تجربی، حرفه و فن، زبان انگلیسی، عربی و ریاضی، در ردیف بعدی قرار دارند.
- ❖ استفاده دائم و متوالی از یک الگو در کلاس، سبب کاهش آثار و نتایج آن خواهد شد.
- ❖ با این الگو هر دانش آموز در گروه یاد میگیرد و یاد میدهد (نقش هر عضو در مشارکت گروهی مشخص میشود).
- ❖ در اجرای این روش نیز مانند روشهای دیگر، درس نباید تحت الشعاع قرار گیرد، دانش بر روش برتری دارد.
- ❖ مدیریت زمان در این الگو نقش بسیار مهمی را ایفا می کند.